

UCHWAŁA NR XLVI/245/18
RADY POWIATU GRAJEWSKIEGO
z dnia 29 stycznia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Grajewskim na lata 2018 - 2020.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868, z późn. zm.) i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1.

Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grajewskim na lata 2018 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Powiatu Grajewskiego

Stanisław Kossakowski

Załącznik
do Uchwały Nr XLVI/245/2018
Rady Powiatu Grajewskiego
z dnia 29 stycznia 2018 r.

POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE GRAJEWSKIM
na lata 2018-2020

Grajewo 2018 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE
GRAJEWSKIM NA LATA 2018-2020**

- I. Wprowadzenie.
- II. Podstawy prawne Programu.
- III. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- IV. Diagnoza rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Grajewskim.
- V. Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Grajewskim.
- VI. Cele Programu.
- VII. Zadania.
- VIII. Limit zawodowych rodzin zastępczych w latach 2018-2020.
- IX. Źródła finansowania Programu.
- X. Beneficjenci Programu.
- XI. Realizatorzy Programu.
- XII. Monitoring i ewaluacja Programu.

I. WPROWADZENIE

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Stosownie do treści art. 180 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W powiecie grajewskim Zarządzeniem Starosty Grajewskiego Nr 29/2011 z dnia 03.11.2011r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W celu usprawnienia zadań nałożonych ww. ustawą oraz pozyskania środków z zewnątrz należało przystąpić do opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020. W związku z zakończonym okresem obowiązywania wcześniejszego Programu, należało opracować nowy dokument w oparciu o potrzeby środowiska lokalnego.

W Programie wskazano na konieczność działań profilaktycznych, wspomagających i wspierających rodzinę naturalną dziecka, rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także utrzymujących poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (t. j. Dz. U. z 1997r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka;
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 1868 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 poz. 697 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 1769 z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720).

III. ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

3.1. Zadania gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 697 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylona),
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) (uchylony).

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a. ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3.2. Zadania powiatu:

Do zadań własnych powiatu wynikających z ww. ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy,
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przy realizacji powyższych zadań w zakresie pieczy zastępczej istotną rolę odgrywa współpraca wszystkich instytucji zarówno na szczeblu powiatowym jak i gminnym. Wspólne działania mają na celu stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ukierunkowanego na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie grajewskim.

Zgodnie z art. 76 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 poz. 697 z późn. zm.) organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Zarządzeniem Nr 29/2011 Starosty Grajewskiego z dnia 03 listopada 2011 roku **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, do którego zadań należy w szczególności:**

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - 3 a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

14 a) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Organizator zatrudnia Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, do którego należy w szczególności:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej może mieć pod opieką łącznie nie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Do obowiązków koordynatora należy także **systematyczne podnoszenie swoich kwalifikacji** w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie. Koordynator ma prawo korzystać z poradnictwa zawodowego, mającego na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji zawodowych, oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

IV. DIAGNOZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE GRAJEWSKIM

4.1. Rodzinna Piecza Zastępcza

... dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia...

... Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub w przypadku, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa: tego rodzaju opieka może obejmować, między innymi umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję...

(Konwencja o Prawach Dziecka)

Rodziny zastępcze wszelkiego typu tworzone są w celu zapewnienia pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców z różnych powodów, najczęściej ich niezaradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych spowodowanej m.in. alkoholizmem lub innymi uzależnieniami, ubóstwa, sieroctwa, czy ciężkich chorób. Dziecko pozbawione opieki rodziców z wyżej wymienionych przyczyn powinno być umieszczone w rodzinie zastępczej, a dopiero w sytuacji braku takiej możliwości w placówce opiekuńczo-wychowawczej jaką jest dom dziecka.

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym:

- odpowiednie warunki bytowe,
- możliwości rozwoju fizycznego i społecznego,
- możliwości zaspokajania indywidualnych potrzeb dziecka,
- możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

4.2. Rodzaje rodzin zastępczych

Od stycznia 2012 roku, zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

- spokrewniona (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- niezawodowa (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. rodzinny dom dziecka.

3. rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

W rodzinach zastępczych niezawodowych i zawodowych możliwe jest umieszczenie nie więcej niż 3 dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka, nie więcej niż 8. Przekroczenie wskazanych limitów możliwe jest w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, jednak musi odbyć się to za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka i po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

4.3. Liczba rodzin zastępczych w powiecie grajewskim ogółem w latach 2015-2017.

Typ rodziny rok	2015	2016	2017
spokrewnione	13	11	12
niezawodowe	5	6	5
zawodowe	1	1	1
razem rodzin zastępczych	19	18	18

4.4. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie grajewskim w latach 2015-2017

Typ rodziny rok	2015	2016	2017
spokrewnione	19	17	18
niezawodowe	8	8	7
zawodowe	5	3	3
razem dzieci w rodzinach zastępczych	32	28	28

V. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE GRAJEWSKIM

5.1. Instytucjonalna piecza zastępcza

Dziecko, które pochodzi z powiatu grajewskiego, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej, jest umieszczane w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Placówka zapewnia całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Całodobowy pobyt dziecka w placówce ma charakter przejściowy, do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

PCPR realizuje postanowienia Sądu o umieszczaniu małoletnich w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Ponadto bada sytuację socjalno-bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w całodobowych placówkach opiekuńczo- wychowawczych i ustala im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce.

5.2. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego w latach 2015-2017.

Liczba dzieci rok	2015	2016	2017
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	19	17	12

5.3. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2015-2017.

Liczba dzieci rok	2015	2016	2017
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	9	13	10

5.4. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego w latach 2015-2017.

Liczba dzieci rok	2015	2016	2017
dzieci w rodzinach zastępczych /powiat grajewski	32	28	28
dzieci w rodzinach zastępczych / inny powiat	9	13	10
dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	19	17	12
Razem dzieci w pieczy zastępczej	60	58	50

5.6. Formy kontynuowania opieki nad pełnoletnimi wychowankami.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) określa zasady, na jakich udzielana jest pomoc w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 240 ust. 1 cyt. wyżej ustawy do pomocy dla osób usamodzielnianych, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy opuściły rodzinę zastępczą albo placówkę opiekuńczo-wychowawczą, albo pobierają pomoc przyznaną im na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017r. poz. 1769 z późn. zm.) stosuje się przepisy dotychczasowe tj. cyt. wyżej ustawę o pomocy społecznej. Osoba usamodzielniana w rozumieniu ww. ustawy to osoba, która:

- opuszcza rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną po osiągnięciu pełnoletniości lub
- której pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej ustał na skutek śmierci osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, w okresie 6 miesięcy przed osiągnięciem przez tę osobę pełnoletniości.

Ustawa przewiduje kilka form wsparcia osób usamodzielnianych, jeżeli uprzednio ich umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu. Do wspomnianych form wsparcia należą:

a) przyznanie pomocy na:

- ❖ kontynuowanie nauki,
- ❖ usamodzielnienie,
- ❖ zagospodarowanie,

b) udzielenie pomocy w uzyskaniu:

- ❖ odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- ❖ zatrudnienia,

c) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Wymaga podkreślenia, że ww. pomoc nie przysługuje, jeżeli osoba usamodzielniana przebywa w domu pomocy społecznej albo w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym lub przewlekle chorym lub otrzymuje pomoc dla osób usamodzielnianych w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Przyznawanie pomocy, o której mowa, należy do zadań powiatu. Pomoc przyznawana jest lub udzielana nie z urzędu, a jedynie na wniosek osoby usamodzielnianej.

O pomoc, o której mowa w pkt a), może wystąpić osoba usamodzielniana, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 3 lat – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- 1 roku – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Pomoc na kontynuowanie nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznawana jest wówczas, gdy osoba usamodzielniana kontynuuje naukę:

- w szkole,
- w zakładzie kształcenia nauczycieli,
- w uczelni,

- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia,
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Wysokość pomocy wynosi w tym wypadku nie mniej niż 500 zł miesięcznie i przysługuje ona zasadniczo w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

W określonych w ustawie przypadkach pomoc na kontynuowanie nauki bądź nie przysługuje, bądź – już przyznana – może zostać zawieszona. Pomoc taka nie przysługuje w przypadku, gdy osoba usamodzielniana:

- a) kontynuuje naukę w szkole ponadgimnazjalnej lub uczelni, która zapewnia nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie,
- b) bez uzasadnionych powodów zmieniła trzykrotnie, na tym samym poziomie kształcenia, szkołę, zakład kształcenia nauczycieli lub uczelnię, kurs lub przygotowanie do wykonywania zawodu,
- c) została umieszczona w zakładzie karnym.

Pomoc na usamodzielnienie

Pomoc na usamodzielnienie zostaje przyznana, o ile dochód miesięczny osoby usamodzielnianej nie przekracza 1200 zł. W sytuacji gdy osiągnięty dochód jest większy, przyznanie pomocy jest fakultatywne – konkretnie zaś uzależnione od sytuacji mieszkaniowej, dochodowej, majątkowej lub osobistej.

Wielkość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- a) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 3300 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- b) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
 - nie mniej niż 6600 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
 - nie mniej niż 3300 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
 - nie mniej niż 1650 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie

Przyznanie pomocy na zagospodarowanie uzależnione jest od miesięcznego dochodu osoby usamodzielnianej. Wysokość dochodu uprawniająca do pomocy i sposób jej określania są w tym wypadku takie same, jak w przypadku pomocy na usamodzielnienie. Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Pomoc oferowana jest w kwocie nie niższej niż 1500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3000 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny : stworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne jej formy.

Cele szczegółowe:

- 1) rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w wypełnianiu ich funkcji;
- 3) tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzinnych domów dziecka;
- 4) pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;
- 5) zwiększanie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ramach limitu.

VII. ZADANIA

1. cel szczegółowy: rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej				
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji	Mierniki realizacji celów
1.1.	Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez: - rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, plakatów, artykuły i ogłoszenia w lokalnej prasie, publikacja ogłoszeń i informacji na stronie internetowej	PCPR	Zadania ciągłe	Liczba rozpowszechnionych ulotek informacyjnych, plakatów, artykułów, ogłoszeń w lokalnej prasie, publikacji ogłoszeń i informacji na stronie internetowej, liczba przekazanych informacji
1.2.	Prowadzenie naboru kandydatów na rodziny zastępcze, diagnozowanie kandydatów, organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	PCPR	Zadanie ciągłe	Liczba zamieszczonych ogłoszeń, liczba pozyskanych kandydatów, liczba nowych rodzin, liczba kandydatów którzy otrzymali kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, liczba diagnoz, liczba szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, liczba kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego
1.3.	Współpraca z Sądem w zakresie rodzicielstwa zastępczego	PCPR Sąd Rejonowy w Grajewie	Zadanie ciągłe	Informacje na temat współpracy w aktach, liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych, ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, liczba sporządzonych innych opinii, protokołów, liczba przekazanych rejestrów rodzin

2. cel szczegółowy: zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w wypełnianiu ich funkcji				
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji	Mierniki realizacji celów
2.1.	Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym w formie: utworzenia i prowadzenia grup wsparcia, poradnictwa specjalistycznego i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	PCPR Poradnia Psychol.- Pedagog.	Zadanie ciągłe	Liczba utworzonych grup wsparcia, liczba rodziców uczestniczących w grupie wsparcia, liczba odbytych spotkań grupy wsparcia, liczba udzielonych porad specjalistycznych i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieciom oraz dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, liczba rodzin objętych poradnictwem, pomocą
2.2.	Wspieranie rodzin zastępczych przez koordynatora (1 koordynator na 15 rodzin zastępczych)	PCPR	Zadanie ciągłe	Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora, liczba odbytych wizyt
2.3.	Zatrudnienie zgodnie z ustawą osoby zajmującej się opieką i	PCPR	Zadanie ciągłe	Liczba osób zatrudnionych do opieki i wychowania oraz osób do pomocy przy

	wychowaniem oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich			sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich
2.4.	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	PCPR	Wg potrzeb	Liczba wolontariuszy, liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy wolontariuszy
2.5.	Wspieranie finansowe rodzin zastępczych	PCPR	Zadanie ciągłe	Kwota wydatkowanych środków finansowych, decyzje administracyjne przyznające pomoc, listy wypłat, noty księgowo
2.6.	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe	PCPR	Wg potrzeb	Liczba rodzin pomocowych, liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy poprzez rodziny pomocowe

3. cel szczegółowy: tworzenie stosownie do potrzeb i możliwości powiatu rodzinnych domów dziecka;				
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji	Mierniki realizacji celów
3.1.	Przekształcanie rodzin zastępczych wielodzietnych w rodzinne domy dziecka	PCPR	2018-2020	Liczba rodzinnych domów dziecka
3.2.	Zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi	PCPR	Zadanie ciągłe	Liczba osób zatrudnionych osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi, liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi

4. cel szczegółowy: pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;				
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji	Mierniki realizacji celów
4.1.	Tworzenie i realizacja programów usamodzielnienia	PCPR, rodzina zastępcza, placówka opiek.-wych.	Zadanie ciągłe	Liczba utworzonych i realizowanych programów usamodzielnienia, liczba wychowanków korzystających z pomocy
4.2.	Wsparcie dla osób usamodzielnianych (pomoc psychologiczna, pedagogiczna, prawna)	PCPR	Zadanie ciągłe	Liczba osób usamodzielnianych korzystających z pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, liczba sporządzanych pism do burmistrzów/wójtów w celu pozyskania mieszkania z zasobów gminy
4.3.	Wsparcie finansowe, rzeczowe osób usamodzielnianych, praca socjalna	PCPR	Zadanie ciągłe	Kwota wydatkowanych środków finansowych, decyzje administracyjne przyznające pomoc, listy wypłat

5. cel szczegółowy: zwiększanie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ramach limitu;				
	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji	Mierniki realizacji celów
5.1.	Zawarcie umów z rodzinami zastępczymi oraz kandydatami na rodziny zastępcze	PCPR	Zadanie ciągłe	Liczba zawartych umów z rodzinami zastępczymi oraz kandydatami na rodziny zastępcze

VIII. LIMIT ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH W LATACH 2018-2020

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba zawodowych rodzin zastępczych	1	1	2

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

- z budżetu Powiatu Grajewskiego;
- z budżetu Państwa (Ministra właściwego do spraw rodziny);
- z budżetów samorządów gminy, zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy;
- z budżetów powiatowych, zgodnie z art. 191 ust. 4 ustawy;
- z odpłatności rodziców biologicznych.

X. BENEFICJENCI PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
2. Rodziny zastępcze.
3. Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
4. Osoby usamodzielniane.
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego.
6. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.
7. Kierownictwo i wychowawcy placówek.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie przy współpracy:

- ✓ Rodzin zastępczych;
- ✓ Rodzin pomocowych;
- ✓ Placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- ✓ Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej;
- ✓ Policji;
- ✓ Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego;
- ✓ Organizacji pozarządowych, Kościołów i związków wyznaniowych.

XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację, przez koordynatora programu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie, w celu ocenienia czy program osiąga założone cele. Program jest spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 - 2025.

Ocena realizacji poszczególnych działań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020 obejmuje okres roczny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie sporządzi zbiorczą informację z realizacji Programu i będzie co roku przedkładał ją Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w terminie **do dnia 30 kwietnia** każdego roku.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.